

Стопани, а не ратаи...

Село Чалъково, Пловдивско, има около 2600 жители. Над 90 на сто от тях са ромски, и почти всички са безработни. Порано са работили в близкия стоманолепарен завод, в кооперативните стопанства - все работни места, които не съществуват вече. Не притежават и земя. По-младите и по-инициативните намират изход, като припечелват с нелегална работа в селското стопанство в Гърция. Съвместните действия на МЦПМКВ и Фондация за регионално развитие „Рома“ - Пловдив, за подпомагане на селското стопанство вече доведоха до първите добри резултати. Целта е да се създаде трайно препитание, да се задържат хората в родното им село. Ето какво разказва Димитър Терзийски, агроном, консултант на Фондация „Рома“:

„Бедата е, че общинският поземлен фонд е ограничен. Успяхме да се преборим да дадат на 158 семейства под аренда по три декара от общинската земя с решение, че тази земя ще се дава всяка година на едно и също място. Виждаме това като основа за трайно оземляване. Хората ще плащат арендни вноски докато се реши въпросът за изкупуване на земята, за да могат да станат собственици. Според нас този процес ще продължи около 10 години. Дори имаме една идея, която се надяваме да срещне разбиране сред законодатели и централни ведомства, може би и центърът ще съдейства. Искаме да предложим тези, които десет години плащат арендни вноски, обработват земята, произвеждат селскостопанска продукция, да получат тази земя от общините и държавата безвъзмездно. Защото за цена на земята в България сега не можем да говорим

- такава няма. Сега говорим за ромски семейства, които сме организирали като сдружение, за да се подпомагат при обработката на земята. Идеята обаче е, че от следващата година всеки ще си знае неговото парче земя и ще се грижи да произвежда. Тази година в Чалъково засяхме 190 дка слънчоглед. /Срещу слънчогледа се получава олио, а това е сериозна подкрепа за ромските семейства за зимата - бел. рег./ През есента хората си бяха засяли 20 дка пшеница. Освен това засяхме около 200 дка царевица и 42 дка безразсадни домати. На 32 дка площите бяха набраздени и подготвени. Имаше частни стопани, които си

това нямаше средства за механизирания сеитба. А с помощта на МЦПМКВ и слънчогледа, и домати, и царевицата сяяхме с машина. В нашия окръг нищо не може да се произведе без поливане, а то също струва пари. /Покрай площите преминава отводнителен канал от оризищата. Със средства на МЦПМКВ бе закупена помпа, която осигурява редовно поливане. Не твърде коректно обаче „Водно стопанство“ събира такса като за напоителен канал - бел. рег./ Същото може да се направи и в Бенковски, в Момино, в други села. В Бенковски 59 семейства кандидатстват за 30 дка земя. Ако им помогнем първата година,

След организираната от ФРР „Рома“ лятна почивка младежите от Чалъково са сред най-редовните работници на зеленчуковата градина.

бяха произвели разсад и засадиха пипер, патладжан, други култури. За пръв път става такова нещо в Чалъково, и помощта за хората е голяма.“ Проблемите са от самото начало - на хората не им стигат парите за арендните вноски. Порано те бяха 35-400 лева на декар, и се понасяха. Миналата година ги увеличи на 3000 лева, а тази на 4000. Освен

те след това ще си организират сами обработката, ще произвеждат достатъчно и за собствено потребление, и за пазара. Част от осигурените за самофинансиране средства следва да се отделят като фондове на създадените сдружения.“

КАК ДА СЕ САМОУПРАВЛЯВАМЕ?

До какво води трайната безработица сред ромите в условията на икономическа криза е ясно - деградация в квалификационно и образователно отношение, изолация от обществото, засилена престъпност в условията на безработица. Много ромски семейства разчитат основно на социални помощи. С общините и кметствата са свързани и проблемите на здравеопазването и образование-

то. Присъствието на ромите в тези институции обаче е минимално - както в органите на самоуправление /общински съветници, кметове/, така и сред общинските служители. Често привличането на роми в различни общински комисии има демонстративно-показан характер без реален ефект. Очевидно е и негативното отношение на ромите към определени служители българи, стигащо до масови протести. Амбиция на Фондация „Д-р Желю Желев“ е да осигури на желаещи роми

ако не друго, то равен старт при участие в избори за местна власт и кандидатстване за работа в местни институции. Затова тя подкрепя проект за подготовка на роми по въпросите на местното самоуправление. Те ще получат знания за държавното устройство, правомощията на различните институции и служители, гражданско право. Освен теорията ще бъдат разглеждани и конкретни случаи. Амбиция на фондацията е и да съдейства за присъствието на роми в полицията.